

Dezbaterea cu tema **"Probleme si preocupari din romanitatii apropiate"** a fost deschisa de moderatorul acesteia,

d-1 Iurie Rosca,

deputat in Parlamentul Republicii Moldova, presedinte al Partidului Popular Crestin Democrat, ziarist. Domnia sa, care face parte din curentul unionist, a inceput prin a afirma sus si tare ca pentru Romania, Basarabia este un teritoriu recuperabil dar numai in conditiile in care varful piramidei, conducerii tarii din Bucuresti va medita profund la o realitate puternic ancorata in istorie.

D-I Rosca, dupa ce a analizat cu atentie textul Tratatului de baza dintre Romania si Republica Moldova, motivatiile invocate in favoarea lui, contextul politic, regional si international in care a fost parafat, n-a reusit sa identifice vreun argument plauzibil pentru actiunea diplomatica stranie si.pripita.

Timp de opt ani Bucurestiul a insistat asupra unor elemente pe care le-a considerat, pe buna dreptate, fundamentale si indispensabile unui text in masura sa defineasca raporturile dintre cele doua state, insa, dintr-o data a fost acceptata o scriitura sterila, amputata de aspectele care i-ar fi putut da o noima si o coerenta politica minima. Au disparut referintele la *Pactul Ribbentrop-Molotov din 1939*

si la notele ultimative ale Guvernului Sovietic adresate Romaniei in 1940 care au dus la dezmembrarea teritoriala a Romaniei prin anexarea Basarabiei, a Nordului Bucovinei si a Tinutului Herta la URSS, a fost omisa sintagma: "cele doua state romanesti", eliminandu-se astfel formularea explicita a identitatii nationale si a unitatii si etnolingvistice romanesti ca element definitoriu pentru profilul etnic si cultural al celor doua entitati statale. Dupa ce au fost radiate aceste adevaruri fundamentale, autorii tratatului s-au incumetat sa inventeze un substitut original pentru numele limbii romane, zicandu-i "limba comuna". Este o mostra antologica pentru istoria diplomatiei romanesti care isi va gasi un loc aparte in manualele de specialitate. "

Eu inteleg perfect - a mai spus d-1 Rosca - faptul ca pentru semnarea unui document de acest fel este necesara vointa ambelor parti, vointa care, evident, inca nu se manifesta. S-ar fi gasit destule scuze pline de eleganta diplomatica pentru a nu grabi pecetluirea unor strambatati strigatoare la cer. Intentia autorilor tratatului a fost de a lua prin surprindere opinia publica,

societatea romaneasca fiind pusa in fata unui fapt implinit

".

Realizarea Romaniei Mari dupa opinia d-lui Rosca are doi poli, unul in Romania, celalalt in Republica Moldova. Primul contine urmatoarele idei: vor fi unite doua saracii; Romania se va trezi pe cap cu un milion de rusi; alipirea Basarabiei fara Bucovina este un fapt doar pe jumătate facut; la urma - urmei Basarabia ar fi inca un nechez etnico-economic pentru romani. Al doilea este sustinut de protipendada politica din Republica Moldova, aceasta intrebându-se: "Oare ce scaune vom ocupa cand capitala noastra va fi Bucuresti?" Dusmanul numarul unu al unionismului este ignoranta si neintelegera realitatilor unui ocean cu valuri ruse, in care se zbate Basarabia. Oaza nationala de aici este invatamantul, unde nu se preda in limba moldoveneasca, ci in cea romana si se invata istoria Romaniei. Moldovenizarea romanilor este o stupiditate de mare dimensiune. Metodele clasice de a fi descurajati unionistii sunt: violenta fizica, teroarea psihica, discreditarea profesionala si coruptia. Cei care intra pe linia romaneasca urmeaza sa treaca prin urmatoarele probe: frica de moarte, durerea fizica, pierderea locului de munca, distrugerea familiei. Ispitele sunt: gloria, banii si puterea.

Unionismul este un proces activ avand ca forta, fascinatia masei de cetateni din Republica pentru Romania si magnetismul acesteia. Mai precis, Romania este o *"vitrina atragatoare"* pentru moldoveni, este pamantul libertatii despre care putin s-a stiut si se stie inca, datorita cortinei de fier fixata de URSS. In incheierea cuvintului sau, d-1 Rosca a declarat: *"Moarte grabnica Republicii Moldova, viata vesnica natiunii romanel"*

D-ra Stela Postica, studenta la Drept in Bucuresti, din Republica Moldova - judetul Tighina, a informat auditoriul ca la Bucuresti a fost infiintata "**Liga tinerilor romani de pretutindeni**", persoana juridica, care editeaza revista "

Confluente

". Aceasta Liga a condus tineri romani in Bucovina pentru ca acestia sa vada pe vju cum isi pastreaza nationalitatea confratii lor de acolo. "

Adevarul este ca noi, cei care ne facem studiile in Romania, din Basarabia venim si in Basarabia ne intoarcem, drept care trebuie sa facem mult pentru a o duce spre fericire. Cu tinerii din Romania suntem prieteni chiar si de suferinta si dorim sa avem cu ei o unire spirituala

".

IULIU CONDRAT

D-ra Elena Spak, studenta in Romania, domiciliata in Bucovina - Tinutul Herta, si-a amintit cum la Cernauti, la dezvelirea statuii lui Mihai Eminescu s-a vorbit mai mult in limba ucraineana, iar in aerul sarbatorii a plutit ideea ca romanilor li se face o mare favoare permitandu-li-se sa plaseze in oras bustul poetului. De asemenea, nu a uitat ca atunci cand a fost inaugurat Muzeul memorial "Gheorghe Asachi", personalitate nascuta in Herta, acesta avea mai multe camere si mai multe piese, in jumatate de an spatiul a fost restrans, iar obiectele expuse au fost transferate undeva intr-o magazie de la subsol. Domnisoara mentionata si alti studenti si-au concentrat cele spuse asupra griji pe care trebuie sa o aiba patria mama pentru fii sai aflati departe de casa lor nationala.

D-na Areta Mosu, vicepresedinte al ASTRA si presedinte al Despartamantului "Mihail Kogalniceanu" - Iasi, a prezentat activitatea desfasurata de acest despartamant privind realizarea unei unitati spirituale dintre romanii despartiti de Prut sau de alte hotare. Este editata o revista de 12-24 pagini si vor fi infiintate biblioteci ASTRA. Au fost infiintate Despartaminte ASTRA si dincolo de hotarele Romaniei. Cel din Ucraina nu a fost admis. In consecinta, a fost "botezat" "*Valul lui Traian*". In satele de romani din zona Odesei incearca sa patrunda cultura si arta romaneasca deoarece acolo nu apar presa si carti in limba romana.